

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Debrecenben, 2016. március hó 16. és június 28. és július 11. napjain tartott tárgyalások alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

A különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntettének kísérlete miatt a vádlott ellen indított büntető ügyben a Miskolci Törvényszék 2015. évi október hó 07. napján kihirdetett 12.B.1044/2014/95. számú ítéletét megváltoztatja az alábbiak szerint:

A vádlott büntetését 5 (öt) év szabadságvesztésre, mellékbüntetését 5 (öt) év közügyektől eltiltásra enyhíti.

A pártfogó felügyelet elrendeléséről és a külön magatartási szabályok előírásáról szóló rendelkezéseket mellőzi.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A vádlott által az elsőfokú bíróság ítéletének kihirdetésétől a mai napig előzetes fogvatartásban töltött időt is beszámítja a kiszabott szabadságvesztés büntetésbe.

A másodfokú eljárásban 325 246 (Háromszázhuszonötezer-kettőszáznegyvenhat) Ft a vádlottat terhelő bűnügyi költség merült fel.

I n d o k o l á s :

Az első fokon eljáró bíróság a vádlott bűnösségét emberölés büntettének kísérletében (Btk. 160. § (1), (2) bekezdés d) pont) állapította meg és 6 év szabadságvesztésre, és mellékbüntetésül 6 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtását egyvel enyhébb, börtön fokozatban rendelte végrehajtani. Megállapította, hogy a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható legkorábban feltételes szabadságra. A feltételes szabadság tartamára pártfogó felügyeletét rendelte el, és külön magatartási szabályokat is előírt. Rendelkezett az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, a bűnjelek sorsáról és a bűnügyi költség viseléséről.

Az ítélet ellen az ügyész a vádlott terhére súlyosítás, a büntetésnek hosszabb tartamban történő megállapítása érdekében fellebbezett. A vádlott és védője az ítéletet tudomásul vették. A fellebbviteli főügyészség átiratában a joghátrány súlyosítására irányuló ügyészi fellebbezést

maradéktalanul helytálló indokai alapján fenntartotta. Az ügy elbírálását tárgyaláson indítványozta a Be. 363. § (2) bekezdésének b) pontja alapján. A fellebbviteli főügyészség észlelte a Be. 101. § (2) bekezdés rendelkezésének sérelmét. Álláspontja szerint az Igazságügyi Szakértői és Kutató Intézetek Miskolci Intézetének kirendelésével és szükség esetén két igazságügyi orvosszakértő tárgyaláson történő meghallgatásával az eljárásjogi mulasztás orvoslása szükséges. A törvényszék azon megállapítását, hogy a sértett vádlottól elszenvedett sérülései és később bekövetkezett halála között okozati összefüggés nem volt a bizonyítás körébe vont boncolási jegyzőkönyvnek tartalmára, valamint Dr. ... igazságügyi orvosszakértő tárgyaláson előterjesztett véleményére alapította. Az ügyben egy szakértő járt el. Szükséges továbbá Dr. ... igazságügyi orvosszakértő meghallgatása a tárgyaláson arra vonatkozóan, hogy az írásbeli szakvéleményében kizárólag közepes erőbehatások alkalmazására következtetett, a tárgyaláson közepes és nagy erejű ütésekéről nyilatkozott. Indítványozta a tényállás kiegészítését is azzal a szakértői megállapítással, mely szerint a sértett fejét legalább 6-8 erőbehatás érthette. E véleményre indoklásában hivatkozott ugyan a törvényszék, azonban az erőbehatások szakértői bizonyossággal megállapított minimális számát a történeti tényállásban kell rögzíteni. Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásából indokolt annak mellőzése, hogy az ütések, rúgások a sértett agyonverését célozták, mivel ez az ítéleti megállapítás ellentétes az eshetőlegesen ölési szándékra vont következtetéssel, ami egyébként a fellebbviteli főügyészség megítélése szerint helyes.

A Debreceni Ítéltábla a tárgyalás előkészítése során a Debreceni Egyetem Igazságügyi Orvostani Intézetét rendelte ki, és a szakértők feladatává tette annak megállapítását, hogy a sértett 2014. október 9. napján bekövetkezett halála és a vádlott által 2013. augusztus 2. napján elszenvedett bántalmazása során keletkezett sérülései között ok-okozati összefüggés megállapítható-e.

Az ítéltábla az ügyészi fellebbezés folytán a törvényszék ítéletét a Be. 348. § (1) bekezdése alapján - osztva a fellebbviteli főügyészség indítványát - a Be. 363. § (2) bekezdés b) pontja alapján tárgyaláson bírálta felül figyelemmel a Be. 554/B. § g) pontjára is. A felülbírálat során az ítéltábla megállapította, hogy a törvényszék a perrendi szabályokat javarészt betartotta, és igen alapos bizonyítást vezetett, melynek eredményeképpen gyakorlatilag az eseményeket percnyi pontossággal rögzítve megalapozott tényállást állapított meg. E tényállás a későbbiekben kifejtettek miatt a vádlott elmeállapotával kapcsolatban helyesbítendő. Az ítéltábla az előzőekben utalt rá, hogy a törvényszék a perrendi szabályokat javarészt betartotta. Ítéletének 10. oldal 4. bekezdésében rögzítette, hogy ... sértett 2014. október 9. napján elhunyt és a tényállásban részletezett sérülései és a halálának oka között okozati összefüggés nem volt. Ahogyan azt a fellebbviteli főügyészség is helytállóan észlelte a törvényszék e megállapítását a sértettnek a bizonyítás körébe vont boncolási jegyzőkönyvnek tartalmára és Dr. ... igazságügyi orvosszakértő tárgyaláson előterjesztett véleményére alapította (62. számú tárgyalási jegyzőkönyv 2. oldal, ítélet 32-33. oldalai). A Be. 101. § (2) bekezdése ugyanakkor kimondja, hogy a halál oka és körülményei vizsgálatánál két szakértőt kell alkalmazni. Erre tekintettel az egy szakértő által készített szakértői vélemény figyelembe nem vehető. Az ítéltábla a törvényszék eljárási szabálysértését a másodfokú eljárásban, mint az már említésre került, új szakértőpáros kirendelésével és a szakértői vélemény bizonyítás anyagává tételével kiküszöbölte. A másodfokú eljárásban kirendelt szakértők mindenben megerősítették a korábbiakat, nevezetesen, hogy sértett 2014. október 9. napján bekövetkezett halála és az általa 2013. augusztus 2. napján elszenvedett bántalmazás során keletkezett sérülések között ok-okozati összefüggés nem állapítható meg, halálának oka a tüdő verőeret elzáró odasodródott vérrög (tüdő embólia) volt. A bal oldali combvéna ürterében vérrögöt találtak, mely az embólia forrása lehetett. A boncletet kellőképpen magyarázza a sértett természetes okból bekövetkezett halálát.

Kétségtelen, hogy a törvényszék az ítéletének 32. oldalán hivatkozott arra az igazságügyi orvosszakértői megállapításra, hogy a sértett fejét legalább 6-8 erőbehatás érthette, mely megállapítással a fellebbviteli főügyészség indítványa alapján az ítéleti tényállás kiegészítendő, mivel az erőbehatások szakértői bizonyossággal megállapított minimális számát a történeti tényállásban kell rögzíteni, ami az ítélet tábla álláspontja szerint is helytálló, azonban ítéletszerkesztési hibának tekintette és e körben utal az alábbiakra.

Ítéleti ténymegállapításnak tekinthető lényegében olyan a határozatban megjelölt objektív, az elbírált cselekménnyel összefüggő cselekmény rögzítése, mely a jogi megítélés szempontjából jelentőséggel bír (Kúria Bfv.I.2.006/1999/5.). Jelen esetben a törvényszék ítéletszerkesztési hiba folytán a tényállásként megállapítottakon kívül az indoklásban, a bizonyítékok értékelése körében is rögzített olyan tényeket, nevezetesen, hogy a sértett fejét legalább 6-8 erőbehatás érthette, melyeket a jogi megítélés szempontjából relevánsnak ítélt.

A másodfokú bíróság új szakértőpáros kirendelésével a vádlott elmeorvos szakértői vizsgálatáról határozott tekintettel arra, hogy előzetes letartóztatásának tartama alatt az IMEI-ben és a büntetés-végrehajtási intézetben is kezelték, és az ítélet tábla előtt tartott korábbi tárgyaláson is zavart viselkedést tanúsított. A Debreceni Egyetem Igazságügyi Orvostani Intézetében a vádlott személyes vizsgálatát követően az igazságügyi orvosszakértők felülvéleményükben azt állapították meg, hogy a vádlott szokványos jellegű alkoholos befolyásoltságán túlmenően labilisan kompenzált elmebetegsége jelen cselekmény idején súlyos fokú korlátozó tényezőként értékelhető, elmebetegségének hosszú távú elemzése alapján kimutatható, hogy a legutóbbi 2016. februári kezelésekor (IMEI), kóros tünetei hirtelen jelentkeznek, azokat azonban rövid idő múlva elfedni igyekszik. Nevezett hasonló cselekményeket elmebetegsége miatt ismételten elkövethet, részére szoros és rendszeres pszichiátriai ellenőrzés orvosi szempontból indokolt és javasolt. A szakértői vélemény ismeretében a fellebbviteli főügyészség átiratában az igazságügyi elmeorvosszakértők és pszichiáter szakértő tárgyalásra történő idézését és meghallgatását indítványozta.

A másodfokú eljárásban felvett bizonyítás eredményeképpen az eljárásban résztvevő igazságügyi orvosszakértők között ellentmondás merült fel a korlátozottság mértékét illetően. A másodfokú eljárásban kirendelt szakértőpáros a korábbi elmeorvosszakértői véleménnyel részben értett egyet, így az elmebetegség diagnózisával, a korlátozottság megállapíthatóságával igen, azonban a cselekménykori állapotának súlyosságával már nem, így a korlátozottság mértékét illetően tért el véleményük a korábbi elmeorvos szakértői véleménytől. Álláspontjukat arra alapozták, hogy időközben, tehát amióta a korábbi szakértőpáros vizsgálta a vádlottat, a büntetés-végrehajtási intézetben és az IMEI-ben is történt kezelése, ahová heveny, akut, pszichotikus állapotba került, és rendkívül gyorsan vált dekompenzálttá olyan körülmények között, amikor szedte a gyógyszert és nyilvánvalóan alkoholhoz nem juthatott hozzá. Ez egy nagyon súlyos heveny, kóros elmeállapot volt, a kóros tünetek rendkívül hamar ébredtek, azonban a vádlott sohasem hangoztatta az ő téveszméit, vagy dicsekedett ezzel, inkább eltitkolni, elfedni igyekezett, ez lehet a magyarázata annak, hogy a cselekmény előtt a pszichiátriai osztályon relatíve kompenzált állapotot rögzítettek, de valószínűleg disszimulálhatta a tünetei egy részét, mert azok bizony felszínre kerültek, és így vezethettek a sértett egy meglehetősen bizarr módon, szakaszosan elkövetett bántalmazásához. Lényeges momentumnak tartották a másodfokú eljárásban kirendelt szakértők a bántalmazás szemtanújának a vallomását, aki plasztikus módon számolt be a vádlott cselekvőségéről. A szakértők álláspontja szerint ez a magatartás nem felel meg egy szokványos jellegű ittaságnak még akkor sem, ha legalább közepes fokú alkoholos befolyásoltság alatt állt, akkor lehet kritikátlan, lehet gátlástalan, lehet indulatos, agresszív, de akkor az indulatait kiéli valamely cselekményben, vagy cselekménysorban, de nincsenek mellette ilyen, jelen ügyben megnyilvánuló szakaszos, megszakításokkal jellemezhető bizarr momentumok.

A másodfokú bíróság a Be. 125. §-ára figyelemmel a szakértőket a tárgyaláson meghallgatta, azonban az ellentmondás feloldásra nem került, a korlátozottság mértékét illetően. Az eljárásban korábban kirendelt szakértők az enyhe fokú korlátozottságra vonatkozó megállapításukat fenntartották, és az alkoholos állapotát is szokványosnak ítélték.

A fellebbviteli főügyészség jelenlévő képviselője újabb elmeorvos szakértői vizsgálat elrendelését indítványozta, melyet a védő sem ellenzett.

Az ítéletábra további bizonyítás felvételét nem találta indokoltnak, melynek indokát a későbbiekben adja.

A bizonyítási eljárás eredményeképpen a fellebbviteli főügyészség képviselője az átiratában foglaltakat a büntetés súlyosítására irányuló fellebbezés kivételével fenntartotta és a tényállás helyesbítését indítványozta akként, hogy a vádlottat a cselekmény elkövetésekor elmebetegsége súlyos fokban korlátozta abban, hogy cselekménye következményeit felismerje és e felismerésnek megfelelően cselekedjen és az elsőfokú ítéletének a helybenhagyására tett indítványt.

A védő a másodfokú eljárásban felvett bizonyítás eredményére tekintettel a büntetés enyhítését indítványozta.

Az ítéletábra - osztva az ügyészi és védői érvelést is - arra az álláspontra helyezkedett, hogy a tényállás alapjául a másodfokú eljárásban készült szakértői véleményt fogadja el, megállapítva, hogy a vádlott cselekmény elkövetésekor súlyos fokban volt korlátozott, melynek indokai a következők:

A Be. 111. § (1) bekezdése kimondja, ha a szakértőtől kért felvilágosítás, vagy a szakvélemény kiegészítése nem vezetett eredményre, vagy egyéb okból szükséges, más szakértőt kell kirendelni. Az (5) bekezdés szerint, ha ugyanazon bizonyítandó tényre ugyanazon vizsgálati anyag alapul vételével készített szakvélemények között az ügy eldöntése szempontjából lényeges szakkérdésben olyan eltérés van, amely a szakértőktől kért felvilágosítással, a szakvélemény kiegészítésével, vagy a szakértők egymás jelenlétében való meghallgatásával nem tisztázható, a bíróság hivatalból, vagy indítványra újabb szakvélemény beszerzését rendelheti el. Az e bekezdés alapján bevont szakértői tevékenységnek felülvizsgálati jellege ugyanakkor a véleményének célja mérlegelési segítséget nyújtani a bíróságnak abban a tekintetben, hogy melyik szakértői vélemény fogadható el, vagy éppen a szakértői bizonyítás folytatása indokolt. Hátránya, hogy magában rejtje a parttalan bizonyítás veszélyét, ami az érdemi döntés indokolatlan elhúzódnásával járhat együtt. A Be. 78. § (3) bekezdése kimondja, hogy a bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli és a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg. A szakértői vélemény csak egy a bizonyítékok sorában, melynek bizonyító ereje a megválaszolandó szakkérdésekkel kapcsolatos minden ellentmondást érintő és feloldó tudományosan megalapozott érvein alapul. A szabad bizonyítás elvéből adódóan a szakértői vélemény, mint a bizonyítékok egyikének az értékelése is a bírói mérlegelés kompetenciájába tartozik. A Be. 111. § (5) bekezdése szerint újabb szakértői vélemény beszerzése csak abban az esetben szükséges, ha a bíróság az egymásnak ellentmondó szakértői véleményekkel kapcsolatban a tárgyaláson is meghallgatott szakértők nyilatkozata alapján nem tud megalapozottan állást foglalni a tekintetben, hogy melyik szakértői véleményt fogadja el bizonyítékként (BH2007. 34. számú jogeset). Tehát harmadik szakértő kirendelésére csak két egymással ellentétes szakvélemény közötti eltérés tisztázásának eredménytelensége esetén kerülhet sor. Jelen esetben a szakértői vélemények különbsége a vádlott elmebeli állapotának a korlátozottság fokában mutatkozó eltérésben nyilvánultak meg, amely a büntetés kiszabása során figyelembe veendő körülmény. Rámutat az ítéletábra arra is, hogy amennyiben a vádlott elmeállapotának pontos kórismét rögzítő, az ellentmondásokat feloldó egységes, orvos szakértői megítélése nem lehetséges, a bíróság a kétséget a vádlott javára értékelve

foglal állást (BH2004. 43. számú jogeset). Utalva a fent hivatkozott jogesetre a büntetőeljárás bizonyítással összefüggő alapelvével összefüggésben a Be. 61. § (4) bekezdése megkerülhetetlen kötelezettségként rója a bíróságra az in dubio pro reo elvének betartását, vagyis azt, hogy a büntetőeljárásban a kétséget kizáróan nem bizonyított tény a vádlott terhére róni nem lehet, a kétség a vádlott javára értékelendő.

Jelen esetben a vádlottnak a cselekmény idején fennálló beszámítási képességének a korlátozottság mértékére vonatkozóan az ellentmondások nem kerültek feloldásra, azonban abban a szakértők azonos álláspontot képviseltek, hogy beszámítási képessége korlátozott volt. A másodfokú eljárásban kirendelt szakértők nem osztották a korábban eljárt szakértői páros azon álláspontját, hogy a vádlott magatartását, viselkedését elsősorban a szesz italától befolyásolt állapota határozta meg.

Az ítéletábra azonban figyelemmel arra, hogy a másodfokú eljárásban közreműködő szakértő párosnak jóval több vizsgálati információ is a rendelkezésre állt / a vádlott kezelése a büntetés-végrehajtási intézetben, IMEI-ben /és a rendelkezésre álló adatok egységében és összességében történő értékelésére is tekintettel - osztva az ügyész és a védő álláspontját is - azt fogadta el, hogy a vádlott cselekményének elkövetésekor súlyos fokban korlátozott volt. Közepes fokú alkoholos állapota nem csupán a szokványos jellegű alkoholos befolyásoltságú ember kritikálanságának felelt meg, annál tovább mutatónak bizonyult, figyelemmel az általa véghezvitt a bántalmazásban megnyilvánuló bizarr cselekménysorra. Tehát az elmeműködés kóros állapota, amit egyébként az első szakértői vélemény is megállapított, korlátozta őt a bűncselekmény következményeinek felismerésében, vagy abban, hogy e felismerésnek megfelelően cselekedjen, azonban ez az állapota nem enyhe, hanem súlyos fokú korlátozottságban nyilvánult meg.

A kifejtettek alapján a tényállás az ítélet 3. oldal utolsó előtti bekezdésében helyesbítendő akként, hogy elmebetegsége súlyos fokban korlátozta abban, hogy cselekménye következményeit felismerje vagy a felismerésnek megfelelően cselekedjen. Mellőzendő az ítélet indokolásából a 29. oldal közepén a enyhe fokú korlátozottsághoz fűzött indokolás is. Azt így helyesbített tényállás immár egészében megalapozott, az ítéletábra eljárása során irányadónak tekintette és ebből következően további bizonyítás felvételét nem találta szükségesnek. Csúpan utal az ítéletábra arra, hogy az ügyész perbeszédében sem tartotta fenn a további bizonyítás felvételére irányuló korábbi indítványát.

Az elsőfokú bíróság okszerűen vont következtetést a vádlott bűnösségére és a terhére rótt bűncselekményt is törvényesen minősítette.

Az ítélet indokolásában a 39. oldal első bekezdésében törvényszék azt állapította -helytállóan - hogy „ a direkt ölési szándék kétséget kizáró módon nem igazolódott „, Cselekményét eshetőleges szándékkal követte el. Ugyanakkor a 32. oldal utolsó előtti bekezdésében az került rögzítésre, hogy „ az ütések, rúgások ...a sértett agyonverését célozták „, mely megállapítás mellőzendő, mivel ellentétes az eshetőleges szándéokra levont helyes következtetéssel.

A törvényszék a büntetés kiszabása során irányadó alanyi és tárgyi bűnösségi körülményeket hiánytalanul feltárta és körültekintően értékelte. Helyesen döntött, amikor nagyobb nyomatékka vette figyelembe a vádlott elmebeli állapotát, és nem tévedett, amikor eggyel enyhébb végrehajtási fokozatban állapította meg a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát, amelyet az ügyészi fellebbezés sem támadott. A másodfokú eljárásban felvett bizonyítást követően azonban a vádlott büntetőjogi beszámítási képességének súlyos fokú korlátozottsága folytán az ítéletábra lehetőséget látott a büntetésének a Btk. 82 § (1) (2) bekezdés a.) pontja alapján rendelkező rész szerinti enyhítésére és a mellékbüntetés mérséklésére. A Btk. 17.§ (2) bekezdésének alkalmazása a 18.§ -ban írtakra figyelemmel alkalmazásra nem kerülhetett. A vádlott cselekménye kísérleti szakban maradt. A Btk. 82.§(4) bekezdése kimondja, hogy kísérlet esetén, ha a (2) bekezdés alapján

kiszabható büntetés is túl szigorú lenne, a büntetést a (2) bekezdés soron következő pontja alapján lehet kiszabni. Az ítélőtábla álláspontja szerint azonban a bűnösségi körülmények egyenként és összességében történő értékelése sem vezethetett nagyobb mértékű enyhítésre figyelemmel az általános és speciális prevenció elvére is. Az ítélet járulékos rendelkezései is törvényesnek bizonyultak.

Mellőzendő az ítélet rendelkező részéből a pártfogó felügyelet elrendelésére és a külön magatartási szabályok előírására vonatkozó rendelkezés tekintettel arra, hogy e rendelkezések meghozatala során a törvényszék hatáskörének hiányában járt el. A feltételes szabadság nem alanyi jogon jár, a Bv. törvény 57. § (1) bekezdése alapján a feltételes szabadságról, annak engedélyezéséről vagy mellőzéséről a Btk. 38-39. és 42-43. §-ainak esetében a büntetés végrehajtási bíró határoz a Bv. intézet előterjesztése alapján az elítélt meghallgatása után. A Bv. törvény 68. § (1) bekezdés, (3) bekezdése alapján a büntetés-végrehajtási bíró a pártfogó felügyelet elrendeléséről, a feltételes szabadságra bocsátásról szóló határozattal dönt és külön magatartási szabályokat is írhat elő. Fentiekből következően az ítélet 48. oldaláról is mellőzendő a pártfogó felügyelet és a külön magatartási szabályok szükségességének az indokolása.

A kifejtettekre tekintettel az ítélőtábla a törvényszék ítéletét a Be. 372. § (1) bekezdése alapján a jelzett körben megváltoztatta, míg egyéb helyes rendelkezéseit a Be. 371. § (1) bekezdésére utalással helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban az előzetes letartóztatás további beszámításáról a Btk. 92. § (1), (2) bekezdése szerint történt rendelkezés, míg a felmerült bűnügyi költség vonatkozásában a Be. 381. § (1) bekezdése alapján határozott az ítélőtábla.

Debrecen, 2016. július 11.

Dr. Balla Lajos sk. a tanács elnöke, Szabóné dr. Szentmiklóssy Eleonóra sk. a tanács tagja, előadó,
Dr. Nagy Éva sk. a tanács tagja.

Záradék: A Miskolci Törvényszék 12.B.1044/2014/95. számú ítélete az ítélőtábla jelen határozatával jogerőre emelkedett és végrehajtható.

Debrecen, 2016. július 11.

. Balla Lajos sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

kiadó

